Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Εἶναι καὶ μάννες γροσαρίες, εἶναι καὶ πέντε 'ς τ' ἄσπρο,
εἶναι καὶ ἄλλες μερικὲς π' ἀξίζουν ἕνα κάστρο
(ἐπὶ τῆς διαβαθμίσεως τῆς ἀξίας τῆς μάννας) Σίφν.

Ἔχει καὶ μάννες γροσαρίες, ἔχει καὶ τρεῖς 'ς τὸ γρόσι (συνών. μὲ τὸ προηγούμ.) Ἴων. (Σμύρν.)

γροσάρικος ἐπίθ. Πελοπν. ('Αναβρυτ.) — 'Εφημ. 'Ελλην. Γεωργ. I, 83 *γροσάρ'κος* Θράκ.(Σηλυβρ.) *γρουσάρ'κους* Λέσβ. Μακεδ. (Βόιον).

'Εκ τοῦ οὐσ. *γ ρ ο σ ά ρ α* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. *-ι κ ο ς*.

1) 'Ο ἀξίας ἑνὸς γροσίου Θράκ. (Σηλυβρ.) Λέσβ. Μακεδ. (Βόιον) : *Βραχιουλέλ' γρουσάρ'κου* Λέσβ. *Γροσάρ'κο κερὶ* Σηλυβρ. *Γρουσάρ'κου μαχαίρ'* Βόιον. **2)** Εἰς τὸν πληθ., ὑπὸ τὸν τύπον *γ ρ ο σ ά ρ ι κ α* ἐννοεῖται εἶδος συμφωνίας, κατὰ τὴν ὁποίαν παραχωρεῖ τις εἰς ποιμένα, δι' ὡρισμένον χρόνον, ἀριθμὸν προβάτων διατιμωμένων πρὸς ὡρισμένην ἀξίαν. 'Ο ποιμὴν ὑποχρεοῦται νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ χρέος του εἰς τρεῖς ἴσας ἐτησίας δόσεις, εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ ὁρισθέντος χρόνου — τριῶν ἐτῶν συνήθως — μοιράζεται ἐξ ἡμισείας μετὰ τοῦ ἰδιοκτήτου τὰ ληφθέντα πρόβατα καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν γεννηθέντα θήλεα Πελοπν. ('Αναβρυτ.)— 'Εφημ. 'Ελλην. Γεωργ., ἔνθ' ἀν.

γροσᾶς ὁ, Πελοπν. ('Ηλ. Τριφυλ.) *γρουσᾶς*. Θάσ.

'Εκ τοῦ οὐσ. *γ ρ ό σ ι* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. *-ᾶ ς*.

1) 'Ο ἔχων πολλὰ χρήματα, ὁ πλούσιος ἔνθ'ἀν. Συνών. *λ ε φ τ ᾶ ς, π α ρ α λ ῆ ς, τ α λ λ α ρ ᾶ ς*. **2)** 'Ο τοκογλύφος Πελοπν. ('Ηλ. Τριφυλ.)

'Η λ. ὡς παρωνύμ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γρουσοῦ* Θάσ.

γροσένιος ἐπίθ. ἐνιαχ. *γροσένος* Σύμ.

'Εκ τοῦ οὐσ. *γ ρ ό σ ι* καὶ τῆς παραγωγ, καταλ. *-έ ν ι ο ς*.

'Ο διαθέτων πολλὰ γρόσια, πλούσιος, *π α ρ α λ ῆ ς, λ ε φ τ ᾶ ς* ἔνθ' ἀν.: *Γροσένο γαβρὸν ἔκαμε δὸ Σεαστουλὶ* (=*Σεβαστουλί*, ὄν. γυναικὸς) Σύμ. Συνών. *γ ρ ο σ ᾶ ς* **1**.

γροσέρι τό, ἐνιαχ. *γροσέρ'* Προπ. ('Αρτάκ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. *γ ρ ό σ ι* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. *-έ ρ ι*.

Γ ρ ο σ ά κ ι, τὸ ὀπ. βλ., ἔνθ' ἀν. : *Πάρ' αὐτὸ τὸ γροσέρ' νὰ πάρ'ς ἀπὸ τ' ἀργαστήρ' μανέστρα* Προπ. ('Αρτάκ.)

γρόσι τό, *γρόσιν* Κύπρ. *γρόσι* κοιν. καὶ Καππ. ('Ανακ.) *γρόδι* Πελοπν. (Καλάβρυτ. Κορινθ. Σουδεν. Τρίκκ.) Τσακων. (Χαβουτσ.) *γρόσ'* Εὔβ. (Στρόπον.) Ἤπ. (Ζαγόρ. Κουκούλ.) Θράκ. (Καλλίπ. Σηλυβρ.) Καππ. ('Ανακ.) Λέσβ. Μακεδ. (Βογατσ. 'Ερατυρ. Σιάτ.) Σάμ. Στερελλ. (Αἰτωλ. 'Ακαρναν. Φθιῶτ.) *γρόδ'* Εὔβ. (Λιχὰς) Θεσσ. ('Αετόλοφ.) Θράκ. ('Αδριανούπ.) Πόντ. ('Αργυρόπ. Κερασ.) *γρούσ'* Καππ. (Φλογ.) *γρούδ'* Καππ. (Μισθ.) *γορόδ'* Πόντ. ('Ιμερ. Κρώμν. Χαλδ.) *γοόσι* Σαμοθρ. *κρόδι* Πόντ. (Οἰν.) *κρόδ'* Πόντ. ('Οφ.) *κορόσ'* Πόντ. ('Οφ. Τραπ.) *γουρούσιν* Λυκ.(Λιβύσσ.) *γρουσὶ* Θράκ.(Σουφλ.) Κύπρ. Πληθ. *γρόσια* πολλαχ. καὶ Καππ.('Ανακ.) *γρόδια* Ἤπ.(Κόνιτσ. Κωστάν.) Μακεδ. (Βρία) *γρόχια* Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) Κύπρ. *γρόδᾶ* Πόντ. ('Αργυρόπ. Κερασ.) *γρόσγια* Θράκ (Αἶν.) *γρόσκια* Κῶς Ρόδ. *γρόστσια* Κῶς *γρόσα* πολλαχ. *γρόδα* Ἤπ. (Μαργαρ. Χιμάρ. Χουλιαρ.) Θεσσ. (Γερακάρ.) Ἴμβρ. Καππ. ('Ανακ. Δίλ.) Μακεδ. (Βροντ. Ρουμλ. Σιάτ. Σταν.) Πελοπν. (Παιδεμέν.) Τσακων. (Χαβουτσ.) *γορόδᾶ* Πόντ. ('Ιμερ. Χαλδ.) *γρούσα* Καππ. (Μισθ.) *γρούδα* Καππ. ('Ανακ. Δίλ. Φλογ.) *γρούδε* Καππ. (Φάρασ.) *γρουσὰ* Κύπρ. *κρόδια* Πόντ. (Οἰν.) *κρόδᾶ* Πόντ. (Τραπ.) *κορόδᾶ* Πόντ. (Κρώμν. Ὄφ. Τραπ.) *γοόσα* Σαμοθρ.

Τὸ Βυζαντ. *γ ρ ό σ ι*, τὸ ὀπ. ἐκ τοῦ Βενετ. *g r o s s o*. 'Ο τύπ. *γ ρ ο χ ί α* εἰς Βουστρών. (ἔκδ. Κ. Σάθ., Μεσν. Βιβλ. 2, 458) «ἔδειξέν τους ἕναν κουμνὶν γεμᾶτον γροχία».

Νόμισμα ἀποτελοῦν τὸ ἑκατοστὸν τῆς τουρκικῆς λίρας καὶ ἰσοδυναμοῦν πρὸς τεσσαράκοντα παρᾶδες κοιν. καὶ Καππ. ('Ανακ. Μισθ. Φλογ.) Πόντ. ('Αργυρόπ. Ἴμερ. Κερασ. Κρώμν. Οἰν. Ὄφ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. (Χαβουτσ.): *Τόνε ξεγόρασε μὲ πέντε πουγγία γρόσια* Κίμωλ. *Ἄφηκέν dov πενῆda χιλιάδες γρόσα* Κρήτ. *'Σ τὸ 1902 εἶχε εἰκοσιεννιὰ χιλιάδες γρόσα ὁ πατέρας μου ἀπὸ τὸ τσοπανιλίκι* Φοῦρν. *Τοὺ σακκούλ' ἦταν χείλ' μὶ χείλ' ἀποὺ μιταλίκια, γρόδα κὶ μιτζίτια* (*χείλ' μὶ χείλ'* =γεμᾶτο) Μακεδ. (Ρουμλ.) *Νά, δκυὸ γρουσά ν'ἄψῃς δκυὸ λαμπάες* Κύπρ. *'Εδάνεισέμ-με ὁ Παυλῆς πέδε χιλιάδες γρόσα* Σύμ. *Νὰ γεμώσω τὴν βούρκαν τζαὶ τοὺς κόρφους μου γρουσὰ* (*βούρκα* = σάκκος) Κύπρ. *Τὸ σπορέλαιο πουλιόταν πέντε γρούδα ἡ ὀκᾶ* Φλογ. *Τὸν συμφωνοῦσαν τὸν dραγάτη οἱ δημογέροντες μὲ τὸν μουχτάρη τόσα γρόσια τὸ χρόνο* Ἤπ. (Μέγα Περιστ.) *Καϊλλίτζεσαι 'ὰ μᾶς νοικιάσῃς τὸ μαετζάκι σ-σου, 'ὰ σοῦ γίδω δέκα γρόσα κάθε φεβάρι;* (*καϊλλίτζεσαι* = δέχεσαι, συμβιβάζεσαι· *μαετζάκι* = μαγαζάκι) Σύμ. *Δινίσκαμ σεράντα γρόδα τὸ χρόνο* 'Ανακ. *Μὲ τὸ ζόρ' βγάλισκεν τέσσερα πέντε γρούδα* Φλογ. *Ὄπωος μ' δώσ' χίλι ς χιλιάδις γρόσγια, κεῖνος θὰ dόνε πάρ'* Θράκ. (Αἶν.) *Ἑκατὸν γρόδᾶ εἶχεν καὶ θὰ ἐπέινεν νὰ ἐλέπ' τῇ βασιλοπούλας τὸ νύχ'* 'Αργυρόπ. *'Εκαζένεψες πολλὰ κορόδᾶ* (ἐκέρδισες πολλὰ γρόσια) Κρώμν. Ὄφ. Τραπ. *Ψούνισε μιὰ ὀκᾶ κρασὶ καὶ τῆς τό 'δωκε δύο γρόσα* Προπ. (Μαρμαρ.) *Εἴκοδ' 'γρόδα* Χαβουτσ. *Σουτζούκια καλὰ ὀχτὼ γρόσια τὴν ὀκᾶ* Προπ. ('Αρτάκ.) || Παροιμ. φρ. *Τ'ς ἔκαμι τρεῖς 'ς τοὺ γρόσι* (τοὺς ἔδωσε πολὺ ξύλον, τοὺς ἔδειρε πολὺ) Σάμ.(Μαραθόκαμπ.)

Τὶ τὸ θέλ' ὁ Τοῦρκος τὸ φλουρὶ κι ὁ χαραμῆς τὸ γρόσι; (ἐπὶ τῶν κακῶς δαιχειριζομένων τὴν περιουσίαν των) Πελοπν. (Πάτρ.) Ἴος.|| Παροιμ.: *Τὸ στραβὸν εἶπανε, τὸ κερὶν ἡ ὀκᾶ χίλια κορόδᾶ ἐξῆβεν*(εἶπαν εἰς τὸν τυφλόν, ἡ ὀκᾶ τὸ κερὶ ἔφθασε χίλια γρόσια· ἐπὶ τοῦ μηδόλως ἔχοντος χρείαν πράγματός τινος καὶ διὰ τοῦτο ἀδιαφοροῦντος διὰ τὴν ὑπερτίμησιν αὐτοῦ) Πόντ. *'Η γριὰ τὸ γρόσι της* (ἐπὶ τοῦ ἐπιμόνως ἀξιοῦντος νὰ λάβῃ ἐλάχιστόν τι ὀφειλόμενον αὐτῷ παρ' ἀνδρὸς εἰς τὸν ὁποῖον πολλὰς καὶ μεγάλας ὀφείλει χάριτας) Κεφαλλ. *'Σ σὸ γορόδ' π' ἔκαμεν 'κ' εἶχεν, καὶ 'ς σὴν παρᾶν π' ἔκαμεν εἶχεν* (αὐτὸς ποὺ ἐκουράσθη διὰ τὸ γρόσι δὲν ἀπέκτησε πλοῦτον, ἐνῷ αὐτὸς ποὺ ἐκουράσθη διὰ τὸ παρᾶν ἀπέκτησε, δηλ. ὁ ἐπιδιώκων νὰ κερδίσῃ πολλὰ δὲν ἀποκτᾷ, ἐνῶ ὁ ἀρκούμενος εἰς τὰ ὀλίγα κερδίζει) Χαλδ. *Θέλει τριάντα ἐννέα νὰ τὸ κάμῃ γρόσι* (1 γρόσι = 40 παράδες· εἰρων., ἐπὶ ἠλιθίων) I. Βενιζέλ., Παροιμ.[2], 115, 34. || Γνωμ.

Ἔχει γυναῖκες δυὸ γροσῶ, | ἔχει καὶ τρεῖς 'ς τὸ γρόσι,
ἔχει καὶ τρεῖς καὶ τέσσερες ὅπου δὲν ἔχουν γνώση
|| Ἄσμ.

Τάξε ταγάρι τὰ φλουριά, φόρτωμα καὶ τὰ γρόσα Μακεδ. (Βόιον).

Ἂν ἔχῃς γρόσια, ξόδεψ' τα, φλωριά, χαρτζένεψέ τα,
κι ἂν ἔχῃς κι ἄλουγου καλό, περπάτα πανηγύρια
(*χαρτζενεύω* = ἐξοδεύω) αὐτόθ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ